

УДК. 324 (477)

Гнатко М. М.*Кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Київського славістичного університету*

ПОЛІТИЧНИЙ МІФ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНСТРУЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Розглядається політичний міф як інструмент конструювання соціальної реальності, як засіб імперативізації засадничих цінностей відповідної суспільно-політичної формації, певного соціокультурного укладу. Проаналізовано функціональні аспекти втілення політичним міфом своєї ролі як одного із ключових знарядь конструювання соціальної реальності.

Ключові слова: міф, політичний міф, соціальна реальність, політика, політична міфологія, міфологічність соціальної реальності, політико-міфологічна ірраціональність соціальної реальності.

Реальність, у якій розгортається життєдіяльність будь-якої людини, як, утім, і будь-якої соціальної групи, будь-якого соціуму, є неоднорідною у багатьох вимірах і аспектах: сферах професійної діяльності, дихотомії духовного і матеріального, наукового і релігійного ракурсів відображення-пізнання дійсності тощо. Одним з визначальних вимірів цієї неоднорідності є принципова відмінність між тими реаліями буття, усталена можливість існування яких жодним чином не залежать від волі, бажань, прагнень людей, усвідомлення останніми їх наявності, і тими з них, котрі є цілком залежними саме від волі людей, від їх певної спільної конвенції, своєїрідної «домовленості» щодо доцільності чи необхідності «ввести» деякі реалії буття у практичний життєвий обіг тих чи інших соціальних груп, громад-соціумів, суспільств. Найчастіше у сучасній науці ці дві категорії реальності розглядають як фізичну реальність (перша зі згаданих вище цих категорій) і реальність соціальну (друга з-поміж цих категорій) [5]. До першої з них відносять, зокрема, такі реалії, як фізичні тіла: землю, гори, будівлі, дерева, небо, хмари, а також відповідні фізичні параметри: висоту, ширину, глибину, та об'єктивно існуючі функціональні характеристики фізичних тіл: швидкість руху, щільність, масу тощо.

До другої— все те, що породжене спільним життям багатьох людей упродовж століть і тисячоліть, і що існує як продукт своєрідної «домовленості» між людьми: влада, чин особи в певній ієрархії, слава певних людей, гроші, моральні принципи, правові норми, ціннісні орієнтації, професійна специфіка різних діяльностей, ритуали, обряди, вірування, регалії, інтерпретація історичних подій і т. д., і т. п., тобто, все, що, на відміну від першої категорії аналізованих реалій, має не фізичну, а соціальну природу.

До якої ж з цих двох категорій реальності має бути віднесене все те, що безпосередньо пов'язується зі сферою політичного у життєдіяльності сучасного соціуму? Нескладний аналіз підводить до цілком закономірного висновку: політична реальність є однією з ключових складових реальності соціальної, а не фізичної. Тобто, політична реальність у житті людства не є незалежною у своєму існуванні від волі, прагнень, уявлень людей, як реальність фізична, а якраз визначається у своєму існуванні людьми через відповідні вияви їх суб'єктивності, їх сприймання світу, їх воління.

Іншими словами, політична реальність—це частина соціальної реальності, яка існує не сама по собі, а «конструюється» людством (вужче і конкретніше—соціумом) і втілюється у своєму бутті кожною людиною [5; 6; 8]. І в цьому контексті постає важливе питання, яке стосується способів, засобів, інструментів, з допомогою яких зазначене конструювання може здійснюватися.

Якщо вимір соціальної реальності розглянути детальніше, виділяючи в ньому деякі інтегративні складові, то при цьому з очевидністю виділяться мораль, право, традиції, історична ретроспекція (певне усталене тлумачення відповідних історичних подій) тощо. Все це не є об'єктивно (поза волею людей) існуючим, все це конструюється людьми, а, отже, потребує належного конструкторського інструментарію.

Візьмімо, для прикладу, систему права, без якої не може існувати практично будь-яке сучасне суспільство. У ній, зокрема, виділяють такі складові, як права людини, право націй на самовизначення, право незалежної держави на суверенітет (територіальний, політичний, економічний тощо), право етнічних груп на культурну автономію і т. д., і т. п. З іншого боку, в контексті права оперують такими поняттями, як буква закону, дух закону, законодавство, національне законодавство, міжнародне законодавство, цивільне право, кримінальне (карне) право, конституційне право, судова система, правоохоронні структури тощо. Якщо проаналізувати всі наведені складові і поняття зі сфери системи

права, за якими стоять певні соціальні реалії, реалії соціальної природи, і поставити таке питання: чи хоч щось зі всього перерахованого має безумовний характер у будь-якому своєму втіленні, то відповідь буде очевидною — ні! Більше того, задаймося ще одним питанням: чи можна вичерпно і гарантовано неспростовно, послуговуючись лише будь-якими раціональними засобами (аргументами, фактами, логічним аналізом, апеляцією до причинно-наслідкових зв'язків і т. ін.), довести повну адекватність, виправданість, необхідність будь-якого з наведених вище аспектів і складників системи права? І знову нескладний аналіз легко засвідчить, що адекватна відповідь буде заперечною, оскільки з повною раціональною обґрунтованістю жодну правову норму, жодний закон ухвалити і затвердити неможливо.

Оберімо для прикладу таку норму в системах законодавства багатьох країн світу, як смертна кара за особливо тяжкі злочини. На користь необхідності мати таку законодавчу норму висувують доволі багато раціональних аргументів: необхідність дотримання соціальної справедливості (приміром, той, хто насильницьким чином позбавив іншу людину життя, має так само бути позбавлений життя); гарантування убезпеченості суспільства та інших людей від ризику подальшого вчинення відповідною особою вкрай деструктивних злочинних дій (тільки мертвий злочинець може вважатися гарантовано знешкодженим); важливість переконливої демонстрації рівня суворості відповідальності за найтяжчі злочини; недоречність, абсурдність утримання за державний кошт особи, що вчинила тяжкі злочинні дії проти людей і суспільства (у разі, коли така особа утримується в ув'язненні) і т. д.

У той же час прихильники тієї правової позиції, що будь-яка правоохоронна система не може насильницьким способом позбавляти будь-яку особу, незалежно від її вчинків, життя, висувують свої поважні раціональні аргументи: будь-яка людина чи людиноподібна істота, будучи наділеною життям природою (чи Богом, залежно від світоглядних уявлень конкретного прихильника цієї позиції), а не людьми, за жодних обставин не може бути правовим шляхом позбавлено цього життя; практикування смертної кари за певні категорії злочинів ще більше озлоблює злочинців і спонукає їх більш затято протистояти правоохоронним органам; смертна кара, як засіб боротьби зі злочинністю і особливий правоохоронний захід, знецінює людське життя як таке; наявність такої каральної норми у системі права як смертна кара радикально підвищує вагу судової помилки у відповідних судових провадженнях і т. д., і т. п.

Якщо і одну, і іншу з наведених аргументацій розгорнути цілком і зіставити їх між собою, то стає зрозумілим, що вони багато в чому з приблизно однаковою мірою аргументованості будуть заперечувати одна одну, але жодна з них не постане як абсолютно обґрунтована і переконлива. І конкретній людині, для того, щоб мати цілком визначену, стійку позицію в цьому питанні, необхідно мати можливість спертися на щось беззаперечне, безсумнівне, імперативне, таке, що не передбачає і не потребує аргументування, доведення, дещо позараціональне і абсолютне. І такою опорою може бути лише відповідний міф, що втілиться у певній формі: релігійній, політичній чи містичній. Але, оскільки сучасний світ все ж таки здебільшого тяжіє до раціональності, часто-густо позірної, то найвідповіднішою і найпоширенішою формою у наш час виявляється політична форма, оскільки політичне, порівняно з власне релігійним і містичним, характеризується значно вищим рівнем вмісту раціонального, особливо в аспекті декларування останнього [1; 3; 11; 13; 21].

Тобто, конкретна людина може сприймати як абсолютну, беззаперечну істину твердження, що людське життя є абсолютною цінністю і будь-яке зазіхання на неї за будь-яких обставин є найтяжчим гріхом і квінтесенцією антилюдської, антизаконної, антиправової поведінки у людському середовищі.

Аналогічно, інша конкретна людина може сприймати дотримання в суспільстві соціальної справедливості у стосунках між людьми за принципом максимально можливої збалансованості, урівняності дії і компенсації за неї (варіант—старозаповітне: око за око, зуб за зуб) як найвищу, абсолютну цінність. Відповідно, перша, згідно зі своїм сприйманням і виділенням найвищих цінностей буття, буде обстоювати позицію неприпустимості смертної кари у правових системах сучасності, а друга, навпаки, в силу своїх імперативних налаштувань, послідовно і неухильно буде наполягати на абсолютній необхідності включення у правові системи сучасності смертної кари як єдино адекватної форми покарання за певні тяжкі злочини.

При цьому, як одна зі згаданих осіб, так і друга, не зможуть стовідсотково раціонально довести свою позицію, спираючись, врешті-решт, на ірраціональну абсолютизацію тих чи тих соціальних цінностей, яка може витворитися лише на фундаменті відповідного міфу та пов'язаних з ним міфологем. І найчастіше в сучасному світі цей міф буде міфом політичним [3; 4; 7; 10; 12; 18; 20].

Подібна ситуація буде спостерігатися і у сфері моралі. Мораль, як відомо, це найбільш універсальний фундамент соціального виміру життя людини [16; 22]. Норми і «приписи» моралі у різних суспільствах в різні історичні епохи є суттєво відмінними. Наприклад, ставлення у суспільстві до осіб похилого віку, згідно з моральними канонами, може коливатися від безумовного визнання їх пріоритету в багатьох питаннях та суспільного авторитету і заслуженої пошани, до повної зневаги і навіть орієнтації на необхідність насильницького припинення їх існування як непотрібного людського складника суспільства, суспільного баласту, що дуже істотно, неприпустимо обтяжує подальший розвиток відповідного соціуму. При цьому, як і у випадку з правом, суто раціонально однозначно довести цілковиту виправданість того чи іншого ставлення до людей, що за віком потребують більших суспільних затрат на них, ніж суспільство може від них отримати, неможливо.

Тобто, і моральна сфера суспільної життєдіяльності потребує надійного фундаменту, який ніяк не може бути зведений до винятково раціональних змістів: наведення відповідних аргументів, логічної інтерпретації певних фактів, відстеження хоч би яких причинно-наслідкових зв'язків тощо. Потрібно вдаватися до більш стійких, беззаперечних, імперативних засобів. Саме таким засобом є міф. У своєму статичному, найуніверсальнішому вияві він постає як культурний міф, а його актуалізований, динамічний вияв має, як правило, політичне втілення.

Навіть у сфері релігійного, якщо відволіктися від суто вузько-релігійної, духовної його проблематики, відповідні політичні міфи відіграють одну з ключових фундаментуючих ролей. Свідченням цьому є, зокрема, та відома історична обставина, що різні країни-держави, постаючи перед необхідністю обрання для свого населення нової релігійної віри у формі впровадження як домінуючої нової конфесійності, робили це, спираючись на певні політичні інтереси, ідеології, концепції розвитку, що глибинним фундаментом своїм мали відповідні політичні міфи [1; 9; 21].

Отже, політичний міф постає як визначальний засіб формування фундаменту практично всіх соціальних складових життєдіяльності будь-якого суспільства. Іншими словами, поза дією політичних міфів як таких не може бути витворена стійка суспільна мораль, стійка система права, дієва у широкому соціальному плані вияву релігія, врешті-решт, будь-яка функціонуюча практично система соціальних цінностей, орієнтацій, ідеалів тощо, не говорячи вже про будь-яку політичну ідеологію

чи суспільно-політичну програму хоча б якого суб'єкта громадсько-політичної активності.

Таким чином, маємо важливий ланцюжок попередніх висновків, з яких випливає, що буття як окремої людини, так і всього людства, розгортаючись принаймні у двох основних вимірах реальності — фізичному і соціальному, на перший спирається як на об'єктивно існуючий фундамент, тоді як другий постає основним полем вияву людських суб'єктності і суб'єктивності, людських можливостей і ресурсів, зокрема, в контексті міжлюдської взаємодії, особистих чи групових самоствердження, самовираження, самореалізації тощо. При цьому соціальний вимір, будучи де в чому умовним, конвенційним, таким, що породжується самими людьми, не постає сам по собі, а має бути попередньо пропрацьованим, підготовленим, сконструйованим і лише опісля вступає в дію, набуває властивостей справжньої, дієвої реальності [5].

Будь-який об'єкт, що передбачає для можливості свого існування попередню розробку і конструювання, може постати лише за умов наявності відповідних засобів, відповідних інструментів такого конструювання та практичного втілення у життя. І одним з таких ключових інструментів конструювання соціальної реальності є ніщо інше, як політичний міф.

Вище вже частково йшлося про те, які ж основні функції бере на себе політичний міф як інструмент конструювання соціальної реальності. Принагідно лише зазначимо, що політичний міф цю свою роль інструмента конструювання соціальної реальності втілює через власну ключову участь у конструюванні реальності політичної як вагомої складової першої, хоча не тільки, оскільки політичні міфи, так чи інакше, відіграють важливу роль і у фундуванні багатьох загальнокультурних складових життєдіяльності сучасних людей.

Тим не менше, для чіткішого окреслення суті політичного міфу як інструменту конструювання соціальної реальності слід, вочевидь, детальніше зупинитися на деяких важливих функціях політичного міфу, що постає у зазначеній іпостасі.

Це, зокрема, програмуюча функція, функція ціннісно-орієнтаційного програмування. Суть цієї функції полягає у тому, що політична і, ширше, соціальна реальність, як реальність не існуюча об'єктивно, не може утверджуватися у свідомості людини, у її сприйманні реальної дійсності просто через власний безпосередній емпіричний, практичний досвід. Для того, аби таке утвердження відбулося, необхідно, щоб у свідомості людини (ширше — багатьох людей) закріпилися певні

інформаційні конструкти (програмуючі її сприймання світу і поведінку), які мають імперативний, безапеляційно домінуючий характер, тобто, такі, які не можуть бути піддані сумніву щодо їх правильності, реальності, обов'язковості. Якщо таких конструктів свідомість людини не міститиме, то така людина буде цілком невизначеною у своєму бутті і, врешті-решт, просто загине, або ж, у кращому разі, стане легко керованим знаряддям втілення волі тих чи інших соціальних суб'єктів (окремих людей, соціальних груп, суспільств), причому ці останні можуть дуже легко і дуже часто змінюватися. Те ж саме, відповідно, буде стосуватися і соціальних груп та суспільств (етносів, націй, народів, населення відповідних країн тощо).

Іншими словами, так, як фізична реальність лише тому постає повноцінною реальністю для людей, що її неможливо спростувати чи оскаржити з допомогою будь-яких раціональних засобів і способів відповідного заперечення, а спроба практичного ігнорування відразу ж наштовхується на унеможлиблюючий таке ігнорування наслідок, так соціальна реальність, щоб постати повноцінною, дієвою реальністю, має спиратися на беззаперечний програмуючий фундамент відповідних інформаційних конструктів. А оскільки у цьому випадку спроби практичного ігнорування (а такі завжди у людському середовищі, в силу обставин, що не підлягають розгляду в цій статті, мають місце) хоча й можуть наразитися на виразно негативний наслідок (моральне засудження у разі порушення норм моралі, правоохоронна санкція у відповідь на правопорушні дії тощо), та все ж ці наслідки не такі тотально однозначно негативні, як у разі фізичної реальності, то зазначені інформаційні конструкти повинні мати таку величезну імперативну силу, щоб зрівнятися у своїй дієвості з об'єктивними фізичними характеристиками середовища, у якому живе людство. І такими конструктами можуть бути лише міфи [14].

А серед міфів особливим чином виділяються саме політичні міфи, тому що вони, окрім всього іншого, властивого міфам, спираються на потужну енергетику колективних воль тих соціальних груп, груп людей, які зумовлюють витворення політичної реальності як ключового регулятора актуалізованої, динамізованої соціальної реальності.

Тобто, якщо, припустімо, якась частина певного суспільства є рішуче налаштованою на відстоювання деякої системи цінностей, наприклад, цінностей етно-національних (відповідних надбань культури: мови, традицій, ритуалів, обрядів тощо), то колективна воля цих людей, будучи ними усвідомленою, набувши необхідної соціальної структурованості

і впорядкованості, неминуче організаційно адекватно втілюється у відповідних громадсько-політичних структурах. При цьому, імперативний фундамент належної політичної ідеології витворює система відповідних політичних міфів, відповідна міфолого-ідеологічна конструкція, без якої послідовне, безсумнівне, неухильне утвердження згаданої колективної волі в житті відповідного суспільства є, як було зазначено вище, неможливим. А без такого утвердження і стабільне облаштування певного формату існування суспільства виявляється неможливим.

Як бачимо, конструювання соціальної реальності потребує застосування імперативно-волонтаристських, значною мірою ірраціональних засобів інформаційно-програмуючого змісту. У цьому сенсі минуле ХХ ст. в історії людства надало надзвичайно виразні, яскраві приклади політичних ідеологій і політичних практик, що були наскрізь просякнуті різноманітною політичною міфологією, які виявили свою надпотужну дієвість.

Показовим при цьому є те, що ті з них, котрі мали найбільший розмах свого втілення у світовому вимірі, хоча і різною мірою, але тим не менше, апелювали до надетнічних, навіть до наднаціональних, фактично до імперських, імперіалістичних цінностей. Насамперед показовими серед них є: російсько-радянський комунізм, японський «джапо-імперіалізм», німецький нацизм, італійський фашизм.

І якщо виходити з того, що імперсько-імперіалістичні державні утворення, які спираються на відповідні духовні цінності, в історичному контексті виявили свою переважаючу негативність для більшості людської спільноти (хоча б у силу їх неминучого брутально-насильницького формування та тотального нищення ними більшості етно-національних культурних надбань людства, то постає важливе питання: що найефективніше може протистояти міфологічному забезпеченню утвердження в свідомості великих мас людей деструктивних імперсько-імперіалістичних духовних цінностей? Відповідь впливає з вищенаведеного і вона очевидна: етно-національні міфи у їх культурному і політичному втіленні. І якщо вести мову про найбільш дієво-мобілізаційний вияв означених міфів, то саме відповідні політичні міфи реалізують такий вияв найяскравіше і найпослідовніше.

Тобто, конструювання соціальної реальності може, зокрема, акцентуватися або на імперській моделі формування суспільства і вибудовування держави, або на моделі етно-національній таких формування і вибудовування. Перший варіант передбачає актуалізацію і широке використання імперських політичних міфів, другий — актуалізацію і активне застосу-

вання етно-національних політичних міфів. Звісно, що перші з цих двох категорій політичних міфів послідовно протистоять другим і навпаки. І таке протистояння неминуче призводить до взаємної боротьби між ними [2; 11; 12; 15; 17].

Якщо ми звернемось до відомих в історії політико-ідеологічних доктрин «збирання земель», «розширення життєвого простору», «убезпечення певної (чужої) території від її загарбання іншою зовнішньою силою», «окультурення відсталих народів підпорядкуванням культурному світочу людства», «донесення священного смолоскипа світової революції до всього людства» і т. п., то всі вони у своїй основі мали більш чи менш пропрацьовані політико-міфологічні конструкти відверто імперського стибу.

Політико-ідеологічні ж доктрини, що апелюють до «священності етнічних цінностей», «обраності етно-національної спільноти», «лицарської суті народу-етносу», «надцінності нації-держави», «винятковості етно-національних надбань» спираються значною мірою на політико-міфологічні конструкти етно-національного спрямування, що є цілком нормальним і законотвірним.

Сучасні глобалізаційні процеси, реалізуючись передовсім через економічні механізми, втілюються в усіх соціальних сферах життєдіяльності людства, спираючись, зокрема, на відповідні міфи, політичні в тому числі. До таких маємо всі підстави віднести міф про наближення свободи для всього людства з нівеляцією функцій національних держав, усуненням міждержавних кордонів, тотально вільним переміщенням всього і вся по всій нашій планеті, міф про «деконфліктизацію» життєдіяльності людства з відмиранням етносів, націй, релігійних конфесій, багатомовності у загальнолюдському середовищі, міф про оптимальність єдиного для всього людства способу життя, міф про вищість загальнолюдської культури щодо культур етнічних тощо. Всі подібні міфи здебільшого за своєю суттю є міфами політичними, які покликані витворювати міфологічний, імперативний фундамент «загальнолюдських цінностей», що має забезпечити утвердження у масовій свідомості сучасного людства бажаність, доцільність і неминучість його, себто людства, тотальної уніфікації: від антропоморфних особливостей до мови і релігійних орієнтацій.

Таким чином, виступаючи одним з ключових інструментів конструювання соціальної реальності, політичні міфи у сучасному світі витворюють своєрідний ідеолого-міфологічний каркас суспільно-політичних систем тих чи інших країн [19] і, задаючи відповідні

орієнтири, фактично, значною мірою програмують майбутнє людства. Це стосується практично всіх основних вимірів життєдіяльності останнього: власне суспільно-політичного, духовно-релігійного, правового, морального, економічного, екологічного, побутово-обрядового, мовно-комунікаційного, науково-гносеологічного, ментально-культурного. Так, певний духовно-релігійний і моральний занепад так званої сучасної «західної цивілізації» далеко не в останню чергу зумовлений відповідною динамікою змін превалюючих у країнах цієї «цивілізації» політичних міфів і їх систем.

Підсумовуючи, констатуємо, що роль політичних міфів у витворенні суспільних реалій сучасного світу складно переоцінити, а твердження, що в раціоналістичній сучасності міфи (в тому числі й політичні) не посідають серйозних позицій у соціальному житті людей і є суто деструктивним пережитком, саме є міфом, який спростовується на кожному кроці відповідними реаліями. Тому то наукові дослідження, зокрема, в галузі сучасних політичних наук, феномена політичного міфу і його впливу на соціальне буття людської спільноти є в сьогоденні вкрай актуальними, доцільними і необхідними яких утверджує нинішній стан людства.

Список використаних джерел:

1. Арабаджиев Д. Ю. Політичний міф як фактор розвитку сучасної політичної свідомості. — Дис. ... канд. політ. наук / Д. Ю. Арабаджиев. — ЗНУ, Запоріжжя, 2006. — 181 с.
2. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон: Пер. з фр. — К.: МП «Юніверс», 2000. — 685 с.
3. Барт Р. Мифологии / Р. Барт. — М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1996. — 234 с.
4. Белинский В. Страна Моксель, или Открытие Великороссии / В. Белинский: Роман-исследование. — К.: Вид. ім. О. Теліги, 2006. — Т. 1–3.
5. Бергер П. Социальное конструирование реальности / П. Бергер, Т. Лукман. — М.: Academia-центр, 1995. — 324 с.
6. Берус В. В. Современная социально-политическая мифология / В. В. Берус // Политическая жизнь и мысль: история и современность. — Барнаул: Тарус, 1993. — С. 38–56.
7. Гаджиев К. С. Введение в геополитику / К. С. Гаджиев. — М.: Логос, 1998. — 416 с.

8. Головатий М. Політична міфологія / М. Ф. Головатий. — К.: МАУП, 2005. — 148 с.
9. Горбатенко В. П. Модернізація українського суспільства у контексті сучасних цивілізаційних процесів. — Дис. ... докт. політ. наук / В. П. Горбатенко. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К., 1999. — 379 с.
10. Ігнатів В. О. Національна держава: національний і наднаціональний виміри. — Дис. ... докт. політ. наук / В. О. Ігнатів. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К., 1996. — 412 с.
11. Іщук В. Україна: проблема престижності та ідентичності: масова комунікація і культура як суб'єкти формування громадянської та національної свідомості / В. Іщук. — К.: Смолоскип, 2000. — 89 с.
12. Кресина І. Українська національна свідомість у контексті сучасних політичних процесів: Дис. ... докт. політ. наук / І. Кресина. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К., 1999. — 451 с.
13. Левенець Ю. Роль національного міфу у відродженні національної свідомості українського народу / Ю Лев енець // Нова політика. — 2001. — № 2. — С. 50–53.
14. Лосев А. Ф. Знак. Символ. Миф / А. Ф. Лосев. — М.: Изд-во МГУ, 1982. — 541 с.
15. Лукинюк М. Обережно: МІФИ / М. Лукинюк. — К.: Вид. ім. О. Теліги, 2000.
16. Михальченко М. І. Соціально-політична трансформація України: реальність, міфологеми, проблема вибору / М. І. Михальченко, В. С. Журавський, В. В. Танчер // НАН України. Ін-т соціології. — К.: Логос, 1997. — 178 с.
17. Панарин І. Технологія інформаційної війни / І. Панарин. — М.: КСП+, 2003. — 389 с.
18. Розумний М. Алгоритми національного самоопанування / М. Розумний. — К., 2008. — 112 с.
19. Розумний М. Суспільні ідеї як чинник формування політичної нації. — Дис. ... канд. політ. наук / М. Розумний. — К.: КНУТШ, 2007. — 188 с.
20. Формирование и функции политических мифов в постсоветских обществах: Сб-к науч. трудов. — М.: РГГУ, 1996. — 518 с.
21. Хюбнер К. Истина мифа / К. Хюбнер. — М.: Республика, 1996. — 448 с.

-
22. Cassirer E. The Myth of the state / E. Cassirer.—New-York, 1955.—355 p.

Стаття надійшла до редакції 22.01.2015 р.

Гнатко Н. М. Политический миф как инструмент конструирования социальной реальности

Рассматривается политический миф как инструмент конструирования социальной реальности, как средство императивизации базовых ценностей соответствующей общественно-политической формации, определенного социально-культурного обустройства общества. Проанализированы функциональные аспекты воплощения политическим мифом своей роли как одного из ключевых орудий конструирования социальной реальности.

Ключевые слова: миф, политический миф, социальная реальность, политика, политическая мифология, мифологичность социальной реальности, политико-мифологическая иррациональность социальной реальности.

Gnatko M.M. Political myth as a tool to construct social reality

The article is sanctified to consideration of political myth as an instrument of constructing of social reality, as to the means of absolutizing of fundamental values of corresponding social and political structure, certain sociocultural mode; also in her the functional aspects of embodiment of the role of one a political myth are examined of key instruments of constructing of social reality as such.

Keywords: myth, a political myth, social reality, politics, political mythology, mythology of social reality, political-mythological irrationality of social reality.